

2015

dagatal

Skógræktar ríkisins

Á hverju ári gefur Skógrækt ríkisins út dagatal með fræðandi og skemmtilegum upplýsingum um einhvern þátt skógræktar. Að þessu sinni er þema dagatalsins sjaldgæfar tegundir lauftrjáa í skógrækt.

Ef frá er talið birki, og á seinni árum alaskaösp, þá hafa lauftré verið mun minna áberandi í íslenskri skógrækt en barrtré. Fyrir því eru eðlilegar ástæður, ekki síst sú að stærstur hluti lands sem býðst til skógræktar er ófrjósamara en flest lauftré krefjast. Þeim mun algengari hafa lauftré verið í trjárækt í görðum, þar sem fjöldi tegunda hefur náð ágætum þroska héraendis. Með hlýnandi loftslagi og í skjóli frumherjanna skapast möguleikar á aukinni notkun lauftrjáa í skógrækt, bæði til að auka fjölbreytni og rækta verðmætan við. Hér eru því nokkrar mögulegar tegundir fyrir framtíðarskóga Íslands.

sjaldgæfar tegundir lauftrjáa í skógrækt

janúar

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Garðahlynur (*Acer pseudoplatanus*) á Mógilsá

Garðahlynur hefur fylgt manningnum til norðurs frá fjöllum sunnar í Evrópu. Gríski heimspekingurinn Hippókrates, faðir læknisfræðinnar, er sagður hafa kennt nemendum sínum undir garðahlynstré.

febrúar

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

16. Bolludagur 17. Sprengidagur 18. Öskudagur
22. Konudagur

Gráösp (*Populus x canescens*) á Akureyri

Þessi blendingur hvítaspar og blæspar er sjaldgæfur í ræktun hérlendis en trén verða mikil um sig og börkurinn er sérlega hrjúfur. Hvítösp er sögð hafa verið uppáhaldstré Herkúlesar.

mars

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

20. Vorjafndægur 29. Pálmasunnudagur

Gullregn (*Laburnum alpinum*) á Akureyri

Gullregn er með fallegustu trjám sem hægt er að rækta á Íslandi með sín skærgulu blóm og súkkulaðibrúnan kjarnvið. Um það gildir þó að oft leynist flagð undir fögru skinni, því flestir hlutar trésins eru eitraðir, sérstaklega fræin. Bretar tala um gullregنشret þegar kuldakast kemur um það leyti sem gullregnið blómstrar.

apríl

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

2. Skírdagur 3. Föstudagurinn langi 5. Páskadagur
6. Annar í páskum 23. Sumardagurinn fyrsti

Selja (*Salix caprea*) á Hallormsstað

Selja er stórvaxin víðitegund. Fræðiheitið merkir „geitvíðir“ og munu geitur vera sólgnar í lauf og sprota hennar. Selja og tunglið eru tákn grisku gyðjunnar Helice (Kallistó) og er nafn trésins og reyndar víðiættkvíslarinnar allrar (*Salix*) dregið af nafni hennar. Með aldrinum breyttist sú gyðja síðan í Hel í norrænni goðafræði.

maí

S	M	Þ	M	F	F	L
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

1. Verkalýðsdagurinn   10. Mæðradagurinn
14. Uppstigningardagur   24. Hvítasunnudagur
25. Annar í hvítasunnu

Gráelri (*Alnus incana*) á Mógilsá

Best þykir gráelri að vaxa á lækjarbökkum. Í sumum útgáfum af írskri og norrænni goðafræði var fyrsti maðurinn skapaður úr elribol en fyrsta konan úr reynivið.

júní

S	M	Þ	M	F	F	L
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

7. Sjómannadagurinn 17. Lýðveldisdagurinn
21. Sumarsólstöður 24. Jónsmessa

Hjartalind (*Tilia cordata*) á Mógilsá

Linditréð er tengt gyðjunni Freyju og er tákn elskenda. Eflaust hefur það með hjartalöguð laufblöðin að gera. Í þýskum þjóðsögum er lind tré sannleikans því enginn getur logið sem stendur undir linditré.

júlí

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Beyki (*Fagus silvaticus*) á Akureyri

Beyki er tákn hins ritaða orðs og þar með visku. Hugtakið „bók“ er dregið af nafni trésins en ekki öfugt, enda þekktu menn tréð löngu áður en bækur voru ritaðar. Sagt er að hinir tignarlegu beykiskógar séu fyrirmynd að byggingu dómkirkna í Evrópu.

Ágúst

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

3. Frídagur verslunarmanna

Heggur (*Prunus padus*) á Akureyri

Sagt er að það verji heimilisfólk fyrir svartadauða ef börkur heggs er lagður við þröskuldinn.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

september

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

23. Haustjafndægur

Gljáhlynur (*Acer glabrum*) á Hallormsstað

Gljáhlynur er smávaxin hlyntegund með fínlega sprota. Frumbyggjar N-Ameríku bundu hnút í gljáhlynsgrein og lögðu í bjarnarspor til að varna að dýrið sneri aftur og réðist á fólk.

október

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

24. Fyrsti vetrardagur

Sumareik (*Quercus robur*) á Akureyri

Eik er tákn máttar og stöðugleika. Í þeim sið sem kallaður er trú á stokka og steina er eik helsti stokkurinn. Í ásatrú er eikin tákn Þórs, enda skaft Mjólnis væntanlega úr eik.

Mynd: Pétur Halldórsson

nóvember

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

8. Feðradagurinn

Álmur (*Ulmus glabrum*) á Akureyri

Ámlundir voru heimili álfa í Evrópu rétt eins og klappir og klettur á Íslandi.

Því er líklegt að álfar taki sér bólfestu í álmum þegar ræktun þeirra eykst hér á landi.

Mynd: Pétur Halldórsson

desember

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

1. Fullveldisdagurinn 23. Þorláksmessa 24. Aðfangadagur
25. Jóladagur 26. Annar í jólum 31. Gamlársdagur

Broddhlynur (*Acer platanoides*) á Fljótsdalshéraði

Á Norðurlöndunum er gömul hefð fyrir því að gróðursetja í heimilisgörðum það sem kallað er túntré á norsku, varðtré á sænsku. Hefðina má rekja aftur til hins upphaflega verndartrés, asks Yggdrasils. Hefð þessi er rík í Íslendingum án þess að við gefum henni nafn eða vitum einu sinni af henni. Hún virðist meðfædd. Reyniviður er okkar gamla verndartré en fleiri tegundir gegna þessu hlutverki nú á dögum. Broddhlynur er algengt varðtré í sænskum görðum.

SKÓGRÆKT
RÍKISINS

www.skogur.is

Aðalskrifstofa
Miðvangi 2-4
700 Egilsstaðir
skogur@skogur.is

Rannsóknastöð
skógræktar á Mógilsá
Kjalarnesi
116 Reykjavík
mogilsa@skogur.is

Skrifstofa
á Akureyri
Gömlu gróðrarst.
Krókeyri
600 Akureyri
akureyri@skogur.is

Skógarvörður
á Austurlandi
Hallormsstað
701 Egilsstaðir
hallormsstadur@skogur.is

Skógarvörður
á Suðurlandi
Gunnarsholti
851 Hella
sudurland@skogur.is

Skógarvörður
á Norðurlandi
Vöglum
601 Akureyri
vaglir@skogur.is

Skógarvörður
á Vesturlandi
Hvammi
311 Borgarnes
vesturland@skogur.is

Gleðileg jólar og
farsælt komandi ár

Happy holidays